

Škola vlídnějšího zacházení se Zemí, včetně zvířat a lidí

**DLOUHODOBÝ PLÁN
ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE**

Základní škola, Chrast, okres Chrudim

Školní rok 2013/2014 – 2017/2018

Obsah

1	Principy strategie:	3
2	Cíle školní strategie:	3
3	Cílové skupiny:	4
4	Úrovně specifické primární prevence:	4
5	Formy rizikového chování	5
6	Základní terminologie	5
7	Personální zajištění prevence	5
8	Aktivity	7
9	Stav školy z hlediska rizikového chování, její zaměření	7
10	Řešení porušení školního řádu	8
11	Zveřejňování informací	9
12	Potřebnost projektu	9
13	Způsob realizace.....	10
14	Metody a formy školní práce.....	10
15	Zpracování témat prevence do školního vzdělávacího programu	11
16	Předpokládané výstupy v oblasti prevence:	12
17	Zaměření preventivního programu	13
18	Vyhodnocení preventivní strategie.....	14

Úvod

Školní strategie prevence je dlouhodobým preventivním programem školy. Je součástí školního vzdělávacího programu. Definuje dlouhodobé a krátkodobé cíle, přizpůsobuje se kulturním a sociálním okolnostem i struktuře školy či specifické populaci jak v rámci školy, tak v jejím okolí. Pojmenovává problémy z oblasti rizikového chování, oddaluje, brání nebo snižuje jejich výskyt. Podporuje zdravý životní styl, zvyšuje schopnost žáků činit informovaná a zodpovědná rozhodnutí. Poskytuje podněty pro vypracování Minimálního preventivního programu.

Národní strategie primární prevence rizikového chování na období 2013-2018 vychází ze závěrů pravidelných jednání s krajskými školskými koordinátory prevence a metodiky prevence, z dlouhodobých cílů stanovených Strategiemi meziresortních orgánů a ze zkušeností s naplňováním předchozích koncepcí prevence zneužívání návykových látek a dalších rizikových projevů chování u dětí a mládeže na období 1998 – 2000, 2001 – 2004, 2005 - 2008 a 2009 - 2012.

Strategie je v souladu s dalšími koncepčními dokumenty, jako jsou Strategie prevence kriminality na období 2012-2015 a Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 - 2018. Strategie je současně plně v souladu s návrhem Standardů odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování, které v roce 2013 projdou schvalovacím procesem.

Nelze vycházet z předpokladu, že škola zcela přejímá zodpovědnost za výchovu ke zdravému životnímu stylu. Škola zákonným zástupcům pomáhá v rozvoji žáka jeho vzděláváním a socializací ve skupině dětí a výchovou žáka k dovednosti žít ve formální společenské instituci.

Prevence předpokládá řadu spolupracujících složek. Vedle rodiny, škol a školských zařízení je třeba sladěných a propojených opatření v oblasti sociálně právní ochrany dětí, zdravotnických zařízení apod.

1 Principy strategie:

Strategie prevence rizikového chování žáků na ZŠ Chrast v období 2013 – 2018 vychází ze zkušeností z minulých let a opírá se o současné trendy na poli primární prevence. Strategie vychází z dlouhodobého sledování výskytu rizikového chování žáků školy a následného plánování aktivit, které škola považuje za efektivní primární prevenci.

2 Cíle školní strategie:

Hlavním cílem Strategie prevence rizikového chování na období 2013 – 2018 je prostřednictvím efektivního systému prevence, fungujícího na základě komplexního působení všech na sebe vzájemně navazujících subjektů, minimalizovat vznik a snížit míru rizikového chování žáků školy.

- Výchova k předcházení, minimalizaci či oddálení rizikových projevů chování.
- Výchova ke zdravému životnímu stylu
- Výchova k rozvoji pozitivního sociálního chování
- Výchova k rozvoji psychosociálních dovedností
- Výchova ke zvládnutí zátěžových situací
- Motivace k opuštění rizikového chování, pokud již nastalo.
- Ochrana před dopady rizikového chování, pokud již nastalo ve výrazné formě.
- Funkční systém vzdělávání školních metodiků, pedagogického sboru.
- Budování dobrého vnitřního klimatu školy.

3 Cílové skupiny:

Strategie primární prevence rizikového chování je zaměřena zejména na níže uvedené skupiny

- Mladší školní věk (6-12 let)
- Starší školní věk (12-15 let)
- Rodiče (zejména rodiny s rizikovými faktory – děti pocházející z rodin, kde se vyskytují rizikové faktory jako např. užívání alkoholu a jiných omamných a psychotropních látek, domácí násilí, trestná činnost, jsou ve svém vývoji více ohroženy vznikem rizikového chování.)
- Veřejnost (laická i odborná)
- Pracovníci v primární prevenci rizikového chování (ředitel/ka školy, školní metodici prevence, výchovní poradci, učitelé a pracovníci z dalších subjektů a institucí, které ve škole primární prevenci realizují.

4 Úrovně specifické primární prevence:

Specifickou primární prevenci lze rozdělit podle cílové skupiny, intenzity programu, podle prostředků a nástrojů, které program využívá a na jaké úrovni je zapojení cílové skupiny, a to do tří úrovní:

- **Všeobecná primární prevence** – se zaměřuje na běžnou populaci dětí a mládeže, zohledňuje pouze věková kritéria. Jedná se většinou o programy pro větší počet účastníků (obvykle třída, skupiny do 30 účastníků).
- **Selektivní primární prevence** – se zaměřuje na skupiny osob, u kterých jsou ve zvýšené míře přítomny rizikové faktory pro vznik a vývoj různých forem rizikového chování a jsou většinou více ohrožené než jiné skupiny populace. Pracujeme zde s menšími skupinami, případně i jednotlivci.
- **Indikovaná primární prevence** – je zaměřena na jedince, u kterých se již vyskytly projevy rizikového chování. Jedná se o práci s populací s výrazně zvýšeným rizikem výskytu či počínajících projevů rizikového chování. Jedná se o individuální práci s klientem.

5 Formy rizikového chování

Primární prevence rizikového chování u žáků v působnosti MŠMT se zaměřuje prioritně na předcházení rozvoje rizik, které směřují zejména k následujícím rizikovým projevům v chování dětí a mládeže:

- **Interpersonální agresivní chování** – agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimedii, násilí, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie
- **Delikventní chování ve vztahu k hmotným statkům** – vandalismus, krádeže, sprejství a další trestné činy a přečiny
- **Záškoláctví a neplnění školních povinností**
- **Závislostní chování** - užívání všech návykových látek, netolismus, gambling
- **Rizikové sportovní aktivity, prevence úrazů**
- **Rizikové chování v dopravě, prevence úrazů**
- **Spektrum poruch příjmu potravy**
- **Negativní působení sekt**
- **Sexuální rizikové chování**

6 Základní terminologie

Pojmem **prevence** rozumíme všechna opatření směřující k předcházení a minimalizace jevů spojených s rizikovým chováním a jeho důsledky. Prevencí může být typ výchovné, vzdělávací, zdravotní, sociální či jiné intervence směřující k předcházení výskytu rizikového chování, zamezující jeho další progresi, zmírňující již existující formy a projevy rizikového chování nebo pomáhající řešit jeho důsledky.

Pojem **rizikové chování** zahrnuje rozmanité formy chování, které mají negativní dopady na zdraví, sociální nebo psychologické fungování jedince a/nebo ohrožují jeho sociální okolí. Rizikové chování představuje různé typy chování, které se pohybují na škále od extrémních projevů chování „běžného“ (např. provozování adrenalinových sportů) až po projevy chování na hranici patologie (např. nadměrné užívání alkoholu, cigaret, kofeinu či nelegálních drog, násilí).

7 Personální zajištění prevence

Školní metodik prevence je pracovník školy. Standardní činnosti školního metodika prevence jsou vymezeny ve vyhlášce č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

7.1 Školní metodik prevence zejména:

- Koordinuje tvorbu a kontroluje realizaci preventivního programu školy.
- Vytváří plán školní preventivní strategie.
- Koordinuje a participuje na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami,

prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších forem rizikového chování.

- Metodicky vede pedagogické pracovníky školy v oblasti prevence rizikového chování.
- Koordinuje vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování.
- Koordinuje spolupráci školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevenci rizikového chování.
- Vede individuální konzultace s dětmi a rodiči a informuje je o možnostech odborné péče a další pomoci (adresář odborných a poradenských pracovišť, linka bezpečí apod.).
- Spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence.
- Koordinuje předávání informací o rizikovém chování na škole.
- Dokumentuje průběh preventivní práce školy.
- Hodnotí realizaci minimálního preventivního programu.

7.2 Výchovní poradce:

- Koordinuje společně s metodikou prevence aktivity školy v oblasti prevence.
- Aktivně nabízí učitelům a žákům možnost poradit se o svých problémech.
- Zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, mají problémy učení.
- Učitelé informují výchovního poradce o náhlém i trvalém neúspěchu žáků v učení.
- Výchovní poradce konzultuje problémy učení s PPP a navrhuje řešení.
- Koordinuje předávání informací o volbě povolání, pomáhá žákům při výběru povolání i podávání přihlášek na střední školu.

7.3 Pedagogové:

- Spolupracuje se školním metodikem prevence při zachycování varovných signálů.
- Podílí se na realizaci Preventivního programu.
- Podílí se na pedagogické diagnostice vztahů ve třídě.
- Motivuje žáky k vytvoření pravidel třídy, která jsou v souladu se školním řádem, a dbá na jejich dodržování.
- Podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy.
- Zprostředkovává komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru.
- Je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci nezletilých žáků školy.
- Získává a udržuje si přehled o osobnostních zvláštěnostech žáků třídy a o jejich rodinném zázemí.

7.4 Ředitelka školy:

Vytváří podmínky pro předcházení vzniku rizikového chování:

- Zabezpečováním poradenských služeb ve škole se zaměřením na prevenci rizikového chování.
- Koordinací tvorby, kontrolou realizace a vyhodnocením MPP.
- Začleněním MPP do Školního vzdělávacího programu.
- Jmenováním školního metodika prevence.

- Podporou týmové práce metodika a výchovného poradce.
- Spoluprací s metodikem prevence PPP a s krajským školským koordinátorem prevence.
- Monitorováním a vyhodnocováním MPP.

8 Aktivita

- Odpovědnost za systematické vzdělávání pedagogických pracovníků v metodikách preventivní výchovy, v technikách pedagogické preventivní práce, nácviky praktických psychologických a sociálně psychologických dovedností, techniky rozvíjení osobnosti, metody vytváření pozitivních vztahů mezi žáky a řešení problémových situací.
- Systémové zavádění etické a právní výchovy, výchovy ke zdravému životnímu stylu.
- Uplatňování forem a metod působení na jednotlivce a skupiny dětí, zaměřené na podporu rozvoje jejich osobnosti a sociálního chování.
- Vytváření podmínek pro smysluplné využití volného času dětí.
- Spolupráce s rodiči a osvětová činnost pro rodiče v oblasti primární prevence
- Průběžné sledování podmínek a situace ve škole z hlediska výskytu rizikového chování.
- Uplatňování forem a metod umožňujících včasné zachycení ohrožených žáků.
- Začleňování preventivních aktivit a programů zaměřených na rizikové skupiny žáků.
- Zajišťování poradenských služeb a specializovaných poradenských zařízení pro žáky, rodiče a pedagogy.

9 Stav školy z hlediska rizikového chování, její zaměření

9.1 Vztah učitel – žák

Budujeme vzájemnou důvěru mezi učitelem a žákem. Žák ví, že se může na učitele obrátit a bude respektován jeho názor, jeho potřeby. Učitel se zajímá o žáka, podněcuje dialog. Učitel získává důvěru žáka i prostřednictvím budování vztahu s rodinou, sociálním prostředím žáka. Při řešení problémů je učitel otevřen komunikaci s žákem, s rodičem, širší rodinou, ostatními pedagogy, výchovným poradcem, metodikem prevence. Na základě dosažení dohody o společných cílech a postupech dochází k celkové a jednotné podpoře žáka.

9.2 Skupinová práce

Žáci část vyučování spolupracují, ve dvojicích, ve skupinách, ve skupinách napříč třídami. Učitel věnuje pozornost spolupráci ve skupinách, podporuje naslouchání, zapojení všech členů skupiny, reflektuje s žáky skupinovou práci a podporuje tak rozvoj kompetencí týmové práce, řešení konfliktu (učitel podporuje odpovědnost žáka za řešení konfliktu). Žáci se učí vést diskusi, vyjadřovat své názory, naslouchat druhým a vhodným způsobem reagovat na kritiku. Jednou z možností je například vedení komunitního kruhu, ve kterém má každý právo

diskutovat na základě pravidel diskuse, sdílet své pocity, obavy, radosti, zážitky, podněty k životu třídy, klást otázky.

9.3 Projektové vyučování a celoškolní projekty

V rámci projektů se žáci mohou blíže seznámit s děním kolem sebe a aktuálními tématy

- Den Země a zdraví
- Jak žijí děti ve světě
- Adopce na dálku
- Školní akademie
- příprava vánočního a velikonočního jarmarku
- Den dětí pro 1. stupeň
- Den dopravní a zdravotní výchovy

Umožňuje intenzivní spolupráci tříd v rámci ročníku. Celoškolní projekt navíc podporuje spolupráci žáků napříč třídami a napříč ročníky. Jde o podstatný prvek prevence šikany starších žáků vůči mladším.

9.4 Preventivní programy ve třídách

9.5 Hodnocení

Všichni učitelé poskytují žákům komplexní zpětnou vazbu a žáci jsou informováni o svém pokroku i nedostacích. Učitelé oceňují úsilí žáka a míru jeho pokroku bez srovnávání s výkonem ostatních. U žáků je podporován individuální talent a zájem. Učitelé pomáhají žákům vybudovat si důvěru sám v sebe. Konzultační odpoledne probíhají formou tripartity – učitel – zákonný zástupce - žák

9.6 Komunikace se zákonnými zástupci a s veřejností

Učitelé nabízejí zákonným zástupcům individuální konzultace

Třídní učitelé na třídních schůzkách informují zákonné zástupce o existenci MPP. Informovanost je zaměřena na oblasti prevence rizikového chování – šikany, alkoholu a kouření. Zákonní zástupci na webových stránkách v MPP mohou získat informace, které obsahují nezbytná telefonní čísla a adresy odborných poradenských pracovišť. Na školních webových stránkách: <http://www.skola-chrast.net/> (základní škola – metodici prevence) se mohou zákonní zástupci seznámit s MPP a se školní preventivní strategií.

10 Řešení porušení školního řádu

Porušování školního řádu týkající se držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy, je klasifikováno jako hrubý přestupek a budou z něj vyvozeny patřičné sankce. Je sledováno rizikové chování u žáků - šikana, záškoláctví, krádeže, vandalismus, brutalita, rasismus atd. Při jejich zjištění budou žákům navržena výchovná opatření.

V případě, kdy selže prevence ve škole, bude přistoupeno k následujícím opatřením:

- individuální pohovor se žákem
- jednání se zákonnými zástupci na úrovni třídního učitele nebo výchovné komise
- doporučení kontaktu s odborníky
- v případě nezájmu zákonných zástupců uvědomění sociálního odboru, oddělení péče o dítě
- v případě dealerství oznámení Policii ČR

11 Zveřejňování informací

Informace z oblasti prevence rizikového chování jsou umístěny na nástěnce u školní kuchyňky v přízemí nové budovy. MPP je k dispozici k nahlédnutí u metodiků prevence, ředitelky školy, ve sborovně 1. stupně a 2. stupně, dále na webových stránkách školy. Informace obsahují důležitá telefonní čísla a adresy (linky důvěry apod.) a další informace, které se vztahují k tématům zařazeným do Minimálního preventivního programu, zásady první pomoci při výskytu šikany. Na výběru témat umístěných na nástěnce se mohou žáci sami podílet právě svými dotazy vhažovanými do schránky důvěry nebo při schůzkách Školního parlamentu.

Dalším informačním zdrojem pro žáky a hlavně vyučující je školní knihovna a videotéka..

Program bude propagován a zveřejňován ve školním časopise ChrastPark, na školních webových stránkách (<http://www.skola-chrast.net/>) a podle možností i v regionálním tisku.

12 Potřebnost projektu

Škola nepřejímá zodpovědnost za výchovu žáků. Škola zákonným zástupcům pomáhá v rozvoji žáků jeho vzděláváním a socializací ve skupině dětí.

Primární prevence realizovaná na škole předpokládá řadu spolupracujících složek. Vedle rodiny, škol a školských zařízení jsou to orgány sociálně právní ochrany dětí, zdravotnická zařízení, místní samospráva, poradenské instituce ve školství, policie a zájmové organizace.

Strategie je zaměřena na všechny žáky 1. - 9. ročníku základní školy, se zvláštním přihlédnutím k dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, dětem s nedostatečným prospěchem a s některými typy specifických vývojových poruch chování.

U pedagogů je další vzdělávání zaměřeno na celý tým, se zvláštním přihlédnutím k začínajícím pedagogům a pedagogům bez odborné kvalifikace. Intenzivní vzdělávací aktivity jsou směřovány k pracovníkům, kteří zajišťují činnost školního poradenského pracoviště - výchovný poradce, metodik prevence.

Do systému informování jsou zapojeni všichni zákonní zástupci. Zvláštní pozornost je věnována skupinám zákonných zástupců tříd, kde se vyskytly negativní jevy jako šikana nebo výskyt užití návykových látek, konzumace alkoholu a kouření, zákonným zástupcům žáků - agresorů v případech šikany.

13 Způsob realizace

Základní kompetence, dovednosti a postoje, které jsou rozvíjeny v rámci podpory zdraví a zdravého životního stylu

- **zvyšování sociální kompetence** – rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání
- **posilování komunikačních dovedností** – zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku
- **vytváření pozitivního sociálního klimatu** – pocitu důvěry, bez nadměrného tlaku na výkon, zařazení do skupiny, práce ve skupině vrstevníků, vytvoření atmosféry pohody a klidu, bez strachu, nejistoty
- **formování postojů ke společensky akceptovaným hodnotám** – pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot, humanistické postoje apod.

Dovednosti, znalosti a postoje, které si žáci osvojí, korespondují s věkem a navazují na předchozí zkušenosti. Formy vzdělávání a výchovy zohledňují životní styl rodiny i působení vrstevníků.

Klíčové vyučovací oblasti

- oblast přírodovědná
- (biologie člověka, fyziologie, biologické účinky drog, chemické aspekty drog atd.)
- oblast zdravého životního stylu
- (výchova ke zdraví, osobní a duševní hygieně, podmínky správné výživy, volný čas apod.)
- oblast společenskovední
- (proces socializace jedince, užší a širší společenské prostředí, jedinec ve vzájemné interakci se sociálním prostředím apod.)
- oblast výchovy k občanství, výchovy ke zdraví dle ŠVP
- (postavení rodiny ve společnosti, vedení domácnosti, správná výživa, zdravý vývoj a příprava na život, formy komunikace, zvyšování sociální kompetence dětí a mládeže, subjekty participující v oblasti prevence drog atd.)
- oblast sociálně právní, oblast mediální
- (právní aspekty drog, práva dítěte, význam a cíle reklamy apod.)
- oblast sociální patologie
- (postoj společnosti ke zneužívání drog, delikventní chování, kriminalita, xenofobie, šikanování, rasismus apod.)

14 Metody a formy školní práce

Jednotlivá preventivní témata směřující k osvojení preventivních ochranných kompetencí jsou zapracována do vzdělávacího procesu. Ve vyučování jsou žákům nabízena různými formami práce:

- **projektové vyučování** (na úrovni třídy i školy je vytvářen společný projekt k danému tématu)
- **integrované tematické vyučování** (výuka v tematických celcích, blocích)
- **kooperativní vyučování** s co největší aktivní účastí žáků, při využití kritického myšlení, samostatné učební práce a svobodné tvůrčí práce žáků (umožňuje přímou zkušenost, komunikaci a spolupráci)

Uvedené formy výuky jsou typy prožitkového učení, které je nejlépe přijímaným a také nejefektivnějším způsobem učení pro žáky každého věku. Specifický význam má zvláště pro mladší školní děti.

Významné postavení v oblasti prevence má především rozvoj sociálních kompetencí. Jejich osvojení vyžaduje využití interaktivních metod.

- **Na prvním stupni** jsou sociální kompetence žáků rozvíjeny například prostřednictvím komunitního kruhu, který umožňuje pro všechny účastníky rovné příležitosti pro diskusi, komunikaci, řešení problémů a konfliktů.
- **Na druhém stupni** je využíváno také simulačních her (jak bych se já choval ve fiktivních situacích), relaxačních technik, brainstormingu, diskuse, projektů, hraní rolí (hraní jiných rolí než jsem „já“), empatie, kreslení, nácviku verbální a nonverbální komunikace a dalších metod.

Základními principy školní práce jsou respekt k potřebám jednotlivce (žáka stejně jako učitele), komunikace a vzájemná spolupráce uvnitř školy (učitelů, žáků, rodičů) i mimo školu (školy s obcí a dalšími partnery).

15 Zapracování témat prevence do školního vzdělávacího programu

Preventivní témata jsou obsažena v těchto vyučovacích předmětech:

- Výchova ke zdraví
- Výchova k občanství
- Přírodověda, Přírodopis
- Vlastivěda, Zeměpis
- Český jazyk (literární soutěže)
- Prvouka
- Výtvarná výchova (výtvarné soutěže)
- Chemie

Prevence rizikového chování je součástí školního vzdělávacího programu a je zahrnuta do schválených Standardů základního vzdělávání, které obsahují i výchovu ke zdravému životnímu stylu.

Samostatnou kapitolou školní práce, kam je prevence začleňována, tvoří aktivity mimo vyučování - zájmové kroužky, aktivity školní družiny a školního klubu, výlety a exkurze.

16 Předpokládané výstupy v oblasti prevence:

16.1 1. – 5. ročník

- žáci pojmenují zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků
- žáci nacvičí jednoduchými způsoby odmítání návykových látek
- žáci vyjmenují hodnoty zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu
- žáci popíší, jak udržovat zdraví a vyjmenují zásady zdravého životního stylu
- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě
- žáci vyjmenují a roztrídí činnosti, které je vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl v praxi (projektové dny)
- žáci rozlišují zdravotní a sociální rizika návykových látek
- žáci na úrovni odpovídající věku, se orientují v zákonech omezujiících kouření, požívání alkoholu a zakazujících užívání a šíření drog
- žáci jsou seznamováni s možností využití služeb poskytujících poradenskou a odbornou pomoc
- žáci rozpoznávají projevy lidské nesnášenlivosti
- žáci získávají informace o tom, na koho se obrátit v případě, pokud jim někdo ubližuje nebo poškozuje jejich práva
- žáci mají povědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrasování aj.) je protiprávní
- žáci v základních způsobech odmítají návykové látky ve styku s vrstevníky

16.2 6. – 9. ročník

- žáci pojmenují význam harmonických mezilidských vztahů pro zdravý životní styl a zdraví
- žáci respektují odlišné názory lidí a odlišné způsoby jejich chování a myšlení, jsou tolerantní k národnostním menšinám
- žáci popíší a předvedou vhodné způsoby řešení neshod se spolužáky a uplatňují je v praxi
- žáci spolupracují ve skupině a snaží se přebírat zodpovědnost za společné úkoly
- žáci jsou obeznámeni s významnými dokumenty upravujícími lidská práva, případně povinnosti občana
- žáci si uvědomují podstatu protiprávního jednání a právní odpovědnost za případné protiprávní činy
- žáci hodnotí vhodné a nevhodné zdravotní návyky, vysvětlí své konkrétní postoje a chování z pohledu zdraví
- žáci si uvědomují, co je podstatou zdravého životního stylu a snaží se o jeho realizaci
- žáci si uvědomují pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace, duševní hygieny
- žáci vědí, že zneužívání dítěte je trestné
- žáci diskutují o rizicích užívání drog, návykových látek a orientují se v trestně právní problematice

- žáci si uvědomují rizika šíření pohlavně přenosných a jiných infekčních chorob (např. infekční žloutenky)
- žáci se orientují v nabídce organizací, které zprostředkovávají odbornou pomoc
- žáci zaujímají osobní postoje k formám rizikového chování prezentovanými v médiích

17 Zaměření preventivního programu

17.1 1. - 5. ročník

Preventivní program je zaměřen na:

- vytváření vztahu důvěry mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem
- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky navzájem a mezi žáky a učiteli
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti
- vnímání individuálních odlišností žáků mezi sebou
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty
- rozvoj schopnosti klást otázky, vyjádřit svůj názor, říci „ne“
- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě
- osvojování a upevňování základních návyků v rámci zdravého životního stylu - hygiena, životospráva, sdělení základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami
- základy etické a právní výchovy
- včasné odhalování specifických poruch učení nebo jiných postižení
- všestranný rozvoj osobnosti žáka
- včasné diagnostikování rizikového chování ve třídních kolektivech
- spolupráci s rodiči
- nabídku volnočasových aktivit
- ekologickou výchovu
- činnost ve školním žákovském parlamentu
- návštěvy filmových a divadelních představení, koncertů, besed apod.
- účast v soutěžích výtvarných, sportovních, zdravotnických, dopravních atd.

17.2 6. - 9. ročník

Přechod na druhý stupeň přináší řadu změn a z nich vyplývajících zátěžových situací - změna třídního učitele, střídání vyučujících v jednotlivých předmětech, odchod některých spolužáků (víceletá gymnázia, sportovní třídy apod.) Do tříd nastupují noví spolužáci, zvyšují se nároky na objem a strukturu učiva.

Preventivní program je zaměřen na:

- vytváření vztahu důvěry mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem
- stanovení pravidel soužití třídní komunity

- formování skupiny, která je pro žáky bezpečným místem a která jim může pomoci vyhnout se rizikovému společensky nežádoucímu chování - šikanování, užívání alkoholu a drog, vzniku různých typů závislostí apod.
- začlenění nových žáků do komunity třídy
- trénink obrany před manipulací, říci „ne“
- trénink odpovědnosti za vlastní rozhodnutí
- umění vyrovnat se s neúspěchem
- upevňování vztahů v komunitě vrstevníků
- rozvoj schopností přijímat svobodná a odpovědná rozhodnutí
- nácvik efektivní komunikace na základě vlastních prožitků
- nácvik řešení zátěžových situací
- zvýšení schopnosti odolávat nebezpečím, krizím, stresu, zátěžovým situacím (včetně odmítání alkoholu, drog, nikotinu, nevhodných způsobů chování)
- získání přehledu životních rizik
- společenské vztahy, včetně mediální hygieny, vlivu reklamy
- nácvik modelových situací poskytujících návody k řešení problémů

18 Vyhodnocení preventivní strategie

Vyhodnocení Minimálního preventivního plánu je prováděno vždy v červnu příslušného školního roku.

Školní metodici prevence vedou průběžné záznamy o realizaci MPP a pravidelně informují vedení školy, ostatní pedagogické pracovníky a zákonné zástupce žáků. Průběžně během roku jsou vyhodnoceny akce a prezentovány na webových stránkách školy.

Vyhodnocení výsledků uskutečňovaného procesu změn

- zhodnocení psychosociálního klimatu ve škole, kázně a případně i prospěchu žáků
- zhodnocení posunu v postojích a hodnotových systémech žáků
- zhodnocení výskytu rizikového chování ve škole

Vyhodnocení preventivní strategie je součástí Výroční zprávy školy.

Vypracovala: Mgr. Ivana Celnarová

Schválila ředitelka školy: Mgr. Lenka Budínská

Příloha č. 1: Seznam odborných pracovišť

Středisko výchovné péče pro děti a mládež ARCHA

Školní náměstí 11, 537 01 Chrudim

<http://www.archa-chrudim.cz/>

Telefon: 469 623 786

Kontaktní osoba: Mgr. Petr Pražák

E-mail: svp.archa@tiscali.cz

V provozu pondělí – pátek od 8,00 – 15,00 hod.

Centrum J. J. Pestalozziho

www.pestalozzi.cz

Telefon: 469 623 083

Mobilní telefon: 602 405 484

E-mail: pestalozzi@pestalozzi.cz

Pedagogicko-psychologická poradna v Chrudimi

www.ppp.chrudim.cz

Telefon: 469 621 187

E-mail: ped.ps.por.cr@guick.cz

Okresní metodik prevence

Mgr. F. Krampota

Telefon: 733 121 953

E-mail: ped.ps.por.cr@guick.cz

Pedagogicko-psychologická poradna v Pardubicích

www.ppp-pardubice.cz/

Telefon: 466 410 327

E-mail: poradna@ppp-pardubice.cz

Pedagogicko-psychologická poradna v Ústí nad Orlicí

Telefon: 465 521 269

Krajská hygienická stanice Pardubického kraje se sídlem v Pardubicích

U Divadla 828, Pardubice

Telefon: 466 052 336

Kontaktní osoba: Bc. Jana Nedbalová

Krajské ředitelství policie Pardubického kraje

Na Spravedlnosti 2516, 530 48 Pardubice

Preventivně informační oddělení

Kontaktní osoba: mjr. Jitka Vavřínová

Telefon: 974 561 207

V provozu: pondělí – pátek od 7:00 do 15:00 hod.

Středisko výchovné péče pro děti a mládež Pyramida

Sokolovská 146, 533 54 Rybitví

Telefon: 466 680 338 nebo 723 134 604

Kontaktní osoba: Mgr. Martin Fiala

Na telefonu dostupnost 24 hodin denně

Adykt, o.s.

Vraclav – Sedlec 15, 566 01 Vysoké Mýto

Telefon: 776 056 814

Kontaktní osoba: Mgr. Petr Dřínovský

Acet ČR o.s.

ČSA 492, 537 01 Chrudim

Telefon: 733 121 953

Kontaktní osoba: Mgr. František Krampota

Středisko výchovné péče pro děti a mládež Mimóza

Mírové nám. 1388, 562 01 Ústí nad Orlicí

Telefon: 465 526 969

Kontaktní osoba: Mgr. Kateřina Špačková

V provozu: pondělí – pátek od 8:00 do 16:00 hod.

Sdružení linka bezpečí

Pomoc online: 116 111

Rodičovská linka: 840 111 234

Vzkaz domů: 8000 111 113

E-mail: pomoc@linkabezpeci.cz

V provozu 24 hodin denně

www.linkabezpeci.cz

Modrá linka

<http://www.modralinka.cz/?page=home>

Telefon: 549 241 010

Mobilní telefon: (Vodafone) 608 902 410

E-mail: help@modralinka.cz

V provozu denně od 9,00 – 21,00 hod.

Linka důvěry Ústí nad Orlicí

<http://www.linkaduveryuo.cz/>

Telefon: 465 524 252

E-mail: napis@linkaduveryuo.cz

V provozu 24 hodin denně

Občanské sdružení Anabell Praha (poruchy příjmu potravy)

<http://www.anabell.cz/>

Telefon: 775 904 778

E-mail: paha@anabell.cz

Telefonická krizová linka Anabell (poruchy příjmu potravy)

Telefon: 848 200 210 e-mail

V provozu pondělí – pátek od 8,00 – 16,00 hod.

Internetová poradna Anabell

E-mail: iporadna@anabell.c

Korespondenční kurz on-line

Poradna webu Minimalizace šikany

www.minimalizacesikany.cz

Internet poradna

www.internetporadna.cz

Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu Internetu

www.Horka-linka.cz

Poradna E-Bezpeci - poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování na Internetu

www.napisnam.cz